

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
BẮC NINH**

(Đề có 01 trang)

**ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KÌ 1
NĂM HỌC 2023-2024**

Môn: Ngữ văn - Lớp 10

Thời gian làm bài: 90 phút (không kể thời gian phát đề)

I. Phần Đọc hiểu (6,0 điểm)

Đọc bài thơ sau:

XÚC CẢNH*

*Hoa cỏ ngùi ngùi ngóng gió đông¹,
Chúa xuân² đâu hỡi, có hay không?
Mây giăng ải bắc³ trông tin nhận⁴
Ngày xé non nam⁵ bật tiếng hồng
Bờ cõi xưa đà chia đất khác
Nắng sương nay há đội trời chung
Chừng nào thánh đế ân soi thấu
Một trận mưa nhuần rửa núi sông.*

(Thơ văn Nguyễn Đình Chiểu, NXB Văn Học, 1971)

* Bài thơ trích trong tác phẩm *Ngư tiều y thuật vấn đáp*, viết trong khoảng thời gian từ 1874 lúc Nam Bộ bị giặc chiếm đóng cho đến năm 1888.

(1) *Gió đông*: (đông phong), gió từ phương đông - gió mùa xuân

(2) *Chúa xuân*: mùa xuân đem lại sức sống mới cho muôn loài, cho con người nên gọi là chúa xuân. Ở đây ý chỉ nhà vua

(3) *Ái bắc*: phương bắc xa xôi

(4) *Nhận, hồng*: Trong văn học chỉ loài chim đưa tin. *Tin nhận, tiếng hồng*: chỉ tin tức

(5) *Non nam*: có thể hiểu là Nam Bộ, lúc này đang bị chiếm đóng hoàn toàn

Lựa chọn phương án đúng nhất (3,0 điểm):

Câu 1. Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

A. Thơ thất ngôn bát cú

B. Thơ lục bát

C. Thơ tứ tuyệt Đường luật

D. Thơ tự do

Câu 2. Xác định cách ngắt nhịp chủ yếu của bài thơ.

A. Nhịp 3/4

B. Nhịp 2/2/3

C. Nhịp 4/3

D. Nhịp 2/2/2/1

Câu 3. Các cặp câu đối nhau trong bài thơ là

A. Cặp 1-8, 2-3

B. Cặp 3-4, 5-6

C. Cặp 4-5, 6-7

D. Cặp 1-2, 7-8

Câu 4. Nêu cách chia bố cục bài thơ.

A. Đề - thực - luận - kết

B. Bốn câu đầu, bốn câu cuối

C. Sáu câu đầu, hai câu cuối

D. Hai câu đầu, sáu câu cuối

Câu 5. Những từ ngữ nào thể hiện tâm trạng của nhân vật trữ tình trong hai dòng thơ đầu?

A. Hoa cỏ, ngùi ngùi.

B. Chúa xuân, ngùi ngùi.

C. Ngùi ngùi, ngóng.

D. Ngóng, hoa cỏ.

Câu 6. Nội dung, ý nghĩa của hai dòng thơ: *Chừng nào thánh đế ân soi thấu/Một trận mưa nhuần rửa núi sông* là gì?

A. Nhân dân mong đợi vị thánh đế hiểu thấu tình cảnh người dân, rửa vết nhơ nô lệ cho đất nước.

B. Nhân dân mong đợi trận mưa to để rửa sạch núi sông.

C. Tác giả mong muốn một năm mưa thuận gió hòa, mùa màng tốt tươi.

D. Tác giả mong muốn gặp được vị thánh đế anh minh, mong muốn có trận mưa để cây cối tươi tốt.

Thực hiện các yêu cầu (3,0 điểm):

Câu 7. Chỉ ra các từ ngữ thể hiện tình cảnh đất nước và thái độ căm hận đối với kẻ thù xâm lược trong hai câu thơ *Bờ cõi xưa đà chia đất khác /Nắng sương nay há đội trời chung*.

Câu 8. Những hình ảnh thiên nhiên nào bộc lộ tình cảnh đất nước trong hai dòng thơ in đậm.

Câu 9. Nhận xét về tình cảm của Nguyễn Đình Chiểu đối với quê hương, đất nước được gửi gắm qua bài thơ.

II. Phần Viết (4,0 điểm)

Học sinh chọn một trong hai đề sau:

Đề 1. Viết một bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ) phân tích bài thơ *Xúc cảnh* của Nguyễn Đình Chiểu.

Đề 2. Từ đoạn trích phần Đọc hiểu, viết một bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ) bàn về lòng yêu nước.

-----Hết-----